

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

LÕPLIK
A6-0436/2006

29.11.2006

RAPORT

Komisjoni teatis laienemisstrateegia ja peamiste väljakutsete kohta aastatel
2006–2007
(2006/2252(INI))

Väliskomisjon

Raportöör: Elmar Brok

PR_INI

SISUKORD

Lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
MENETLUS	9

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

**komisjoni teatise kohta laienemisstrateegia ja peamiste väljakutsete kohta aastatel 2006–2007
(2006/2252(INI))**

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni teatist laienemisstrateegia ja peamiste väljakutsete kohta aastatel 2006–2007 (KOM(2006)0649);
 - võttes arvesse oma 27. septembri 2006. aasta resolutsiooni Türgi edusammude kohta ühinemise suunas¹–;
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
 - võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A6-0436/2006),
- A. arvestades, et Euroopa Liit on jagatud väärtustel ja ühistel eesmärkidel põhinev poliitiline projekt;
- B. arvestades, et EList on saanud demokraatiate poliitiline liit, mis on võtnud endale kohustuse järgida demokraatlikke norme ja arendada elujõulist demokraatlikku kultuuri;
- C. arvestades, et väljavaade saada ELi liikmeks on olnud vaieldamatult stiimul, mis on aidanud kaasa reformide edendamisele, demokraatia tugevdamisele, inimõiguste austamise kasvule ja stabiilsuse suurendamisele naaberriikides;
- D. arvestades, et EL peab johtuma endale võetud pöördumatust kohustusest järgida demokraatia põhimõtteid ja oma arusaamast, et demokraatia saab toimida vaid siis, kui rahvas – Euroopa kodanikkond – tunnustab ja toetab enda suurenemist uute liikmesriikide ja nende kodanike kaudu;
- E. arvestades, et Euroopa Parlament koos liikmesriikide parlamentide ning piirkondlike ja kohalike ametiasutuste ja kodanikuühiskonna organite toetusega saab kaasa aidata laienemisprotsessi läbipaistvuse ja aruandekohustuslikkuse tugevdamisele ning seeläbi suurendada üldsuse konsensususe saavutamise võimalust kõnealuses küsimuses;
- F. arvestades, et laienemine ei tohiks kõnealuse projekti poliitilist olemust kahjustada; vastupidi, see peaks – nagu asutamislepingus on sätestatud – aitama kaasa Euroopa integratsiooniprotsessile ja veelgi tihedama Euroopa rahvaste vahelise liidu tekkimisele; see peaks aitama edendada rahu, julgeolekut, demokraatiat ja heaolu Euroopas;
- G. arvestades, et eespool nimetatud põhjusel peaks Euroopa Liidu tulevikku puudutavatel kaalutlustel võtma arvesse liidu integreerimisvõimet;
- H. arvestades, et 1993. aasta juunis Kopenhaageni tippkohtumisel avaldatud deklaratsioonis

¹ *Vastuvõetud tekstid*, P6_TA(2006)0381.

nenditakse olulise kaalutlusena liidu võimet võtta vastu uusi liikmeid, säilitades samal ajal Euroopa integratsiooni tempo;

- I. arvestades, et liikmesriigid ja ELi institutsioonid peavad julgelt tegelema uute liikmete Euroopa Liitu integreerimise suutlikkuse aluseks olevate institutsionaalsete, finantsiliste ja poliitiliste teguritega;
- J. arvestades, et see eeldab põhjalikku analüüsi mõjude kohta, mida suurema liikmete arvuga liit ühtekuuluvuspoliitikale ja selle rahastamisele avaldab;
- K. arvestades, et integreerimisvõime on arenev mõiste, mida tuleb uute asjaolude valguses regulaarselt ümber hinnata;
- L. arvestades, et integreerimisvõime põhineb objektiivsetel kriteeriumidel ja puudutab konkreetseid probleeme ning seetõttu ei tohiks seda segi ajada üldsuse suhtumisega tulevaste laienemiste mõjusse;
- M. arvestades, et integreerimisvõime ei ole kandidaatriikide suhtes kohaldatav uus kriteerium, vaid tingimus, mis tagab laienemise edu ja Euroopa integratsiooniprotsessi sügavuse; vastutus parandada oma integreerimisvõimet lasub liidul, mitte kandidaatriikidel;
- N. arvestades, et ühineja- ja kandidaatriigid peavad täitma Kopenhaageni kriteeriume ja kõiki teisi asutamislepingutest ja kahepoolsetest kokkulepetest tulenevaid kohustusi,
 - 1. nõustub komisjoniga, et senised laienemised on olnud edukad, tugevdanud Euroopa Liitu, ergutades viimase majanduskasvu, kindlustades liidu rolli maailmas ja ergutades ELi poliitikate arengut, ning on ühtlasi aidanud edendada demokraatiat, rahu ja heaolu Euroopas; tuletab meelde, et eelnenud aluseks oli laialdane toetus viimasele laienemisele kui Euroopa integratsiooniprotsessile tõuke andnud missiooni – ühendada uuesti Euroopa kontinent pärast 20. sajandil toimunud poliitilist eraldamist – täitmisele;
 - 2. märgib siiski, et eelnevalt kogutud kogemustest on võimalik õppida, rõhutades eelkõige vajadust anda igale riigile hinnang tema enda edusammude põhjal ja pidada liitumisläbirääkimisi ajakava alusel, mis põhineb tegelikul vastavusel Kopenhaageni kriteeriumidele, samuti ka vajadust vältida liiga varast lõpliku ühinemise tähtaja teatavaks tegemist;
 - 3. on arvamusel, et neid õppetunde tuleks kasutada laienemisprotsessi kvaliteedi ja läbipaistvuse edendamiseks;
 - 4. on arvamusel, et liit peab kinni pidama oma kohustustest juba liikmekssaamise väljavaateid omavate riikide suhtes, tingimusel et kõnealused riigid vastavad ELi liikmesuse aluseks olevatele Kopenhaageni kriteeriumidele ja täidavad sellest tulenevaid kohustusi; rõhutab, et nimetatud kohustuste järgimine on kõnealuste riikide jaoks oluline ergutusvahend reformide jätkamiseks;
 - 5. nõustub, et konsolideerumine, asjakohased tingimused ja teabevahetus on ELi laienemisstrateegia peamised põhimõtted; on arvamusel, et tulevaste laienemiskohustuste puhul on vajalik oluliselt põhjalikum liidu integratsioonivõime küsimuse läbivaatamine

kui kunagi varem, olgu siis kas institutsioonilisest, finantsilisest või poliitilisest vaatepunktist lähtuvalt;

6. avaldab seetõttu kahetsust, et komisjon ei ole suutnud esitada piisavalt põhjalikku analüüsi küsimuste kohta, mis tuleb lahendada, enne kui Euroopa Liit võib edasi laieneda;
7. on seisukohal, et Euroopa Liidu integreerimisvõimet käsitlev jagu on ebarahuldavaks vastuseks Euroopa Parlamendi nõudele esitada „aruanne, milles kehtestatakse selle kontseptsiooni määratlemise aluseks olevad põhimõtted”¹;
8. on arvamusel, et Euroopa Liidu integreerimisvõime aluseks on kolm sammast, täpsemalt Euroopa Liidu institutsioonid, nende õiguspärasus ning võime uutes tingimustes tegutseda ja otsuseid vastu võtta, Euroopa Liidu rahalised vahendid ja nende üldine panus majanduslikku ja sotsiaalsesse ühtekuuluvusse ning laienenud Euroopa Liidu suutlikkus järgida oma poliitilisi eesmärke;
9. tuletab meelde, et vastutus parandada oma integreerimisvõimet lasub seega liidul, mitte kandidaatriikidel;
10. on arvamusel, et Euroopa Liit saab eeldada oma kodanikelt positiivset hoiakut laienemise suhtes vaid siis, kui selle tulemusena tekib Euroopa, millest neil on kasu; rõhutab seetõttu, et integratsioonivõimet ei saa vaadelda eraldi ELi võimest tegutseda; nendib, et laienemine peaks olema liidu kodanikekeelse tegevuskava osa ja sellest tuleks vastavalt ka teavitada;
11. nendib, et liit on võimeline toimima nõuetekohaselt vaid siis, kui kõik liikmed jagavad ühiseid Euroopa identiteedil põhinevaid väärtusi;
12. usub, et suutmatus tagada ELi integratsioonivõime vastavust laienemise ajakavale nõrgendaks ELi sisemiselt ja väliselt ja vähendaks kasvava liikmete arvuga kaasnevat kasu kõikide liikmete jaoks, mida ei saa kompenseerida liidu suurenenud välismõõtmega;
13. kritiseerib komisjoni pealiskaudse suhtumise eest institutsioonilistesse aspektidesse ja osutab sellega seoses asjaomasele põhiseaduskomisjoni raportile;
14. tuletab meelde tähtaegu, mis sisalduvad parlamendi 19. jaanuari 2006. aasta resolutsioonis järelemõtlemisaja kohta ² ja kinnitab uuesti, et pärast Bulgaaria ja Rumeenia ühinemist ei taga Nice'i leping piisavat alust edasisteks laienemisteks;
15. soovib riigipeadel ja valitsusjuhtidel tungivalt lõpetada põhiseaduslik protsess 2008. aasta lõpuks, nagu seda nentis ka Euroopa Ülemkogu 2006. aasta juunis, et võimaldada liidul toimida tõhusamalt, läbipaistvamalt ja demokraatlikumalt, mis on oluline eeldus tulevasteks laienemisteks;
16. tuletab riigipeadele ja valitsusjuhtidele meelde nende kohustust lõpetada see protsess enne

¹ Euroopa Parlamendi 16. märtsi 2006. aasta resolutsioon laienemist käsitleva komisjoni 2005. aasta strategiadokumendi kohta. Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2006)0096, punkt 5.

² Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2006)0027.

järgmisi Euroopa Parlamendi valimisi, et vältida viivitusi käimasolevatel ühinemisläbirääkimistel;

17. rõhutab, et Euroopa Liidu institutsiooniline täiustamine on vajalik tulevastest laienemistest hoolimata ning seda protsessi tuleks rangelt ja viivitamatult jätkata;
18. kinnitab, et ühinemisläbirääkimised arenevad vastavalt iga läbirääkimiste partneri edusammudele ja saavutustele;
19. tervitab ja toetab komisjoni võetud kohustust parandada ühinemisprotsessi kvaliteeti, muutes selle rohkem võrdlusuuringute põhiseks ja läbipaistvamaks ning koostades süstemaatiliselt peamiste poliitikavaldkondade kohta protsessi olulisemates etappides mõjuhinnanguid;
20. on seisukohal, et ajavahemikku 2008–2009 kavandatud Euroopa Liidu eelarve läbivaatamisel tuleb arvesse võtta praeguste kandidaatriikide ja taotlejariikide integreerimist tulevikus;
21. nendib, et komisjoni teatis ei käsitle põhjalikult tulevaste laienemiste finantsmõjusid ja kutsub seetõttu komisjoni üles esitama selge ja usutava eelarvemõju eelarvestuse enne ja pärast ühinemist;
22. kordab, et kõnealune arutelu tähendab raskeid valikuid, kaasa arvatud Euroopa Liidu ühiste poliitikate kohandamine ning ressursside ümberjagamine liikmesriikide vahel;
23. on seisukohal, et kiiresti on vaja tegelda finantsmõjuga, mida tulevased laienemised avaldavad ning mille keerukust riigipead ja valitsusjuhid kaudselt tunnistasid, kui nad keeldusid seda finantsraamistikus aastateks 2007–2013 arvesse võtmast; kutsub üldasjade nõukogu ning majandus- ja rahandusministrite nõukogu üles kõnealust küsimust ühiselt arutama;
24. rõhutab, et Euroopa Ülemkogu Kopenhaageni kohtumisel kindlaks määratud poliitiliste kriteeriumide järgimine, sealhulgas õigusriigi põhimõtete valdkonnas, tuleb ühinemisläbirääkimistel seada senisest tähtsamaks prioriteediks ning kõnealuste kriteeriumide ja läbirääkimiste alustamise ja kulgemise kiiruse vahel tuleb kehtestada otsene seos;
25. tervitab sellega seoses käimasolevate läbirääkimiste raamistikku poliitilisi küsimusi hõlmava kohtusüsteemi ja põhiõigusi käsitleva peatüki lisamist, mis annab ELi institutsioonidele võimaluse selle olulise valdkonna arengut täpselt ja hoolikalt jälgida;
26. tuletab meelde, et kõik institutsioonid, k.a Euroopa Parlament, on seni olnud liiga leebed ja rahulolevad, eelkõige seoses justiitsi, korrupsiooni ja põhiõiguste valdkonna arenguga läbirääkimiste varases staadiumis; lubab võtta oluliselt aktiivsema rolli ühinemisprotsessi jälgimisel, pöörata erilist tähelepanu selle poliitilistele aspektidele ning palub nõukogul teha sama ning anda kandidaatriikidele selgeid ja nõuetekohaselt põhjendatud soovitusi, selle asemel et läbirääkimistel üksnes tehniliste edusammude kohta tähelepanekuid teha;

27. tuletab meelde, et ELi Thessaloniki tippkohtumisel anti Lääne-Balkani riikidele selged väljavaated saada ELi liikmeks; arvab, et neid väljavaateid ei tohi nõrgendada, et tagada selles piirkonnas stabiilsus ja rahu; tuletab kõnealustele riikidele meelde, et neile antakse hinnang nende enda edusammude alusel ja et see määrab nende ELi integreerumise kiiruse;
28. tervitab komisjoni 13. novembri 2006. aasta otsust anda heakskiit volitustele alustada läbirääkimisi Lääne-Balkani riikidega viisa saamise kergendamiseks ja isikute tagasivõtmise kokkulepete osas esimese sammuna nende riikide ja ELi kodanike vaheliste kontaktide edendamisel;
29. tervitab jätkuvaid edusamme, mida on teinud kandidaatriik Horvaatia ELi integratsiooni suunas liikudes ja kutsub mõlema poole läbirääkijaid üles säilitama läbirääkimiste käigus saavutatud tempo eesmärgiga need peatselt lõpetada;
30. tõstab esile komisjoni 2006. aasta arenguaruannet Türgi kohta, kuigi selles väidetakse, et poliitilised reformid Türgis on jätkunud, rõhutatakse samas, et nende tempo on aeglustunud ning kinnitatakse reformiprotsessi puudujääke nii, nagu need toodi välja ka Euroopa Parlamendi 27. septembri 2006. aasta resolutsioonis Türgi edusammude kohta ühinemise suunas; nõuab, et see hõlmaks ka Türgi poolt 2005. aasta juulis alla kirjutatud ELi ja Türgi vahelist assotsiatsioonilepingut kümnele uuele liikmesriigile laiendava lisaprotokolliga ratifitseerimist ja täielikku rakendamist vastavalt ELi 21. septembri 2005. aasta deklaratsioonile;
31. toetab eesistujariigi Soome jõupingutusi leida lahendus praeguse seisaku lõpetamiseks ja kutsub Türgit üles tegema koostööd ja tagama lisaprotokolliga konstruktiivne täielik rakendamine 2006. aasta lõpuks;
32. nõuab tungivalt, et nõukogu võtaks uusi kohustusi üksnes nende institutsionaalse, finantsilise, poliitilise ja sotsiaal-majandusliku mõju põhjaliku hinnangu alusel; kutsub seetõttu komisjoni üles iga kord enne uute liikmeks astumise taotluste kaalumist ja siis, kui ta soovib läbirääkimisi alustada või need lõpetada, esitama põhjalikke mõju hindamisi;
33. teeb ettepaneku, et parlamendil peaks olema võimalik anda heakskiit mitte üksnes pärast läbirääkimisprotsessi lõpetamist, vaid juba enne ühinemisläbirääkimiste alustamist;
34. märgib, et kuna EL jätkab – ja ka alustab – laienemisläbirääkimiste läbiviimist Balkani riikidega, siis muutuvad teel liikmelisuse suunas antud piirkonnas korrupsiooni ja organiseeritud kuritegelike võrkudega seotud probleemide lahendamise küsimused üha enam olulisteks; soovib tungivalt, et seetõttu tuleb suurendada praegu laienemise jaoks ette nähtud rahalisi vahendeid ja suunata need uuesti peamiseks prioriteediks seatud korrupsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastasesse võitlusesse, pöörates seejuures erilist tähelepanu kohtusüsteemide reformimisele, avaliku sektori haldussuutlikkuse tugevdamisele ja piiriülese koostöö toetamisele;
35. tuletab liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele meelde, et nende kohustuseks on üldsust piisavalt teavitada sellest, milline on olnud eelmiste laienemistega kaasnenud kasu ja mis on kaalul tulevaste laienemistega seoses, ja et nad peaksid esitama üldsusele

ühinemisprotsessi jooksul ühehäälselt langetatud otsuste põhjused;

36. kutsub komisjoni üles tegema koostööd liikmesriikide, Euroopa Parlamendi ja liikmesriikide parlamentidega, et parandada avalikkuse teavitamist laienemise ajakava osas, suurendades seeläbi protsessi läbipaistvust;
37. tervitab komisjoni ettepanekut, et sõelumisaranded, võrdlusuuringud läbirääkimispeatükkide avamiseks ja ELi lõplik ühine seisukoht tuleks avalikustada;
38. kutsub komisjoni üles esitama „tugevdatud naabruspoliitika” täpsemat määratlust ja üksikasjalikult täpsustama, mida kõnealust tüüpi suhe tähendab;
39. kordab oma varasemat üleskutset komisjonile ja nõukogule esitada kõigile praegu ühinemisväljavaateta riikidele ettepanekud ELiga tihedate kahe- või mitmepoolsete suhete loomiseks, mis vastaksid nende riikide spetsiifilistele vajadustele ja huvidele; rõhutab, et kõik tunnustatud ühinemisväljavaatega riigid võivad ühineda kõnealuse mitmepoolse raamistikuga, mis oleks vaheastmeks täieõiguslikuks liikmeks saamisele;
40. kutsub komisjoni ja nõukogu kaaluma tugevdatud naabrusstrateegia osana ELi ja Musta mere riikide vahelise ühenduse loomist, et tugevdada kahe- ja mitmepoolseid majanduslikke ja poliitilisi suhteid ELi ja ENP riikide vahel antud piirkonnas, eelkõige mis puudutab vabakaubandust, sh Kesk-Euroopa vabakaubanduslepingut, investeeringuid, energiavarustuse kindlust ja migratsioonipoliitikat;
41. on arvamusel, et eelpool mainitud valikud, mis pakuvad laialdasi tegutsemisvõimalusi, võivad luua tõelise ja atraktiivse võimaluse, mis – välistamata täisliikmesust - annaks partnerriikidele stabiilse pikaajalise perspektiivi institutsionaliseeritud suheteks ELiga ja oleks ühtlasi ergutusvahendiks, mis on vajalik kõnealustes riikides mitmete nõutavate sisereformide edendamiseks;
42. kutsub komisjoni ja nõukogu kõnealuses kontekstis üles kaaluma ühenduse abi kohandamist vastavalt abisaajate maade tehtud edusammudele nende Euroopa integratsiooniks nõutavate reformide valdkonnas;
43. rõhutab, et kuigi Venemaa ei ole ei ELi liikmesust taotlev kandidaatriik ega kuulu ka Euroopa naabruspoliitikas osalevate riikide hulka, jäävad siiski suhted ELi suurima naabriga seoses tulevaste laienemisstrateegiatega siiski väga olulisteks; nõuab, et sellega seoses peab EL jätkama kõiki püüdlusi, et töötada välja ainulaadsed ja laiaulatuslikud partnerlussuhted Venemaaga, mis hõlmaksid ka kaubanduse ja energeetika valdkondi, kuid eelkõige siiski inimõiguste kaitse ja demokratiseerimisega seotud küsimusi;
44. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

MENETLUS

Pealkiri	Komisjoni teatis laienemisstrateegia ja peamiste väljakutsete kohta aastatel 2006–2007
Menetluse number	2006/2252(INI)
Vastutav komisjon loa kinnitamisest istungil teada andmise kuupäev	AFET 29.11.2006
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	
Arvamuse esitamisest loobumine otsuse kuupäev	
Raportöör(id) nimetamise kuupäev	Elmar Brok 17.10.2006
Arutamine parlamendikomisjonis	22.11.2006
Vastuvõtmise kuupäev	23.11.2006
Lõpphääletuse tulemused	+ 44 - 5 0 4
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Panagiotis Beglitis, Bastiaan Belder, André Brie, Elmar Brok, Philip Claeys, Véronique De Keyser, Giorgos Dimitrakopoulos, Alfred Gomolka, Klaus Hänsch, Richard Howitt, Anna Ibrisagic, Georgios Karatzaferis, Helmut Kuhne, Vytautas Landsbergis, Francisco José Millán Mon, Pierre Moscovici, Pasqualina Napoletano, Baroness Nicholson of Winterbourne, Tobias Pflüger, Mirosław Mariusz Piotrowski, Paweł Bartłomiej Piskorski, Bernd Posselt, Raül Romeva i Rueda, Jacek Emil Saryusz-Wolski, György Schöpflin, Gitte Seeberg, Marek Siwiec, István Szent-Iványi, Antonio Tajani, Paavo Väyrynen, Jan Marinus Wiersma, Luis Yañez-Barnuevo García, Josef Zieleniec
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Laima Liucija Andrikiienė, Francisco Assis, Alexandra Dobolyi, Árpád Duka-Zólyomi, Carlo Fatuzzo, Kinga Gál, Milan Horáček, Tunne Kelam, Jaromír Kohlíček, Alexander Lambsdorff, Jaime Mayor Oreja, Íñigo Méndez de Vigo, Doris Pack
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	Adamos Adamou, Pilar Ayuso, Panayiotis Demetriou, Antonio López-Istúriz White, Marios Matsakis, Neil Parish, Kyriacos Triantaphyllides
Esitamise kuupäev	29.11.2006